

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษา สตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย ด้านความรู้ และด้านทักษะ กลุ่มตัวอย่างเป็น ครูที่มีผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเพศ และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาสตรี สถิติที่ใช้ คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) สำหรับการศึกษา เปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี โดยการทดสอบสมมติฐาน ตัวแปรที่มีค่า 2 ค่า คือเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของ ครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้การทดสอบค่าที (t -test) สรุปผลการวิจัย มีดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็น เพศชาย จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 เพศหญิง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 64.60 จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 19.90 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 20.39 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 59.71 ผลการ วิเคราะห์คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครู ในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทักษะ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย และด้านความรู้ รายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านทักษะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ภาษา เขียน อ่าน ได้ดี ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานเป็นอย่างดี ผู้บริหารมีความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารมีความสามารถจัดการประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้อย่างเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์แก้ปัญหา ได้อย่างเหมาะสม

2) ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก 14 ข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสมและถูกกาลเทศะ ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ผู้บริหารกล้าทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ผู้บริหารมีความสามารถในการพูด ต่อที่ชุมชนได้เหมาะสม และผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีบุคลิกภาพสมส่วน ไม่อ้วนหรือผอมจนเกินไป

3) ด้านลักษณะนิสัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพื่อจะทำให้งานมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้บริหารมีความยุติธรรม และผู้บริหารใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น

4) ด้านความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2543 ผู้บริหารมีความรู้ด้านการนิเทศการวางแผน ผู้บริหารมีความรู้กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่งต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารมีความรู้ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 และผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรู้ด้านการเงิน และพัสดุ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย ด้านทักษะ และด้านความรู้ รายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรมีสุภาพจิตใจ อารมณ์มั่นคง ราบรื่น ชี้มยิ้มแจ่มใส ผู้บริหารมีความอดทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ และผู้บริหารมีระเบียบวินัยในตัวเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีบุคลิกภาพ สมส่วน ไม่อ้วนหรือผอมจนเกินไป

2) ด้านลักษณะนิสัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารมีความยุติธรรม ผู้บริหารเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม ผู้บริหารมีความเสียสละ และผู้บริหารยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อตนเอง

3) ด้านทักษะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานเป็นอย่างดี ผู้บริหารวางตัวเป็นกลาง ผู้บริหารมีความสามารถใช้ภาษาพูด ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ภาษาเขียน อ่านได้ดี (ค่าเฉลี่ย = 4.80) และพิจารณาความดีความชอบ แก่บุคลากรได้อย่างถูกต้อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการแนะนำ ชี้แจง ประสานงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างดี

4) ด้านความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ผู้บริหารมีความรู้ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ผู้บริหารมีความรู้กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่งต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหรามีความรู้ด้านจิตวิทยา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ปรากฏผลดังนี้

คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

5.2 อภิปรายผล

ในการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 และ เขต 2 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดจะเชิงเทรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญโญ สาร (2532, หน้า 6-7) ที่ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารเป็นรายด้านมี 4 ด้าน คือด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย ด้านความรู้ และด้านทักษะ มาพัฒนาเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสตรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านทักษะ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย และด้านความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชารี มณีศรี (2527, หน้า 125) ที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะผู้บริหารที่ดีในด้านต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.28$ $S.D. = 0.61$) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดเป็นอันดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีผู้บริหารสตรีเล็งเห็นว่า ตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน อีกทั้งยังต้องปกครองครูในโรงเรียน ให้ปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องเรียบร้อย ฉะนั้นการที่จะเป็นผู้นำของบุคลากรทางการศึกษาเหล่านี้ได้นั้น จึงควรต้องมีคุณลักษณะในด้านทักษะ อันเป็นความสามารถที่ผ่านกระบวนการของความรู้ จนกระทั่งกลายเป็นความชำนาญ ที่จะสามารถวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้มีเทคนิคการจัดระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งเรื่องนี้ สุภรณ์ ประดับแก้ว (2536, หน้า 181) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารที่ดีควรมีคุณลักษณะในด้านทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะในการเป็นผู้นำที่ดี ทักษะในการร่วมงานกับผู้อื่น ทักษะในการครองคน ครองงาน เป็นต้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ภาษาเขียน อ่านได้ดี ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานเป็นอย่างดี ผู้บริหารมีความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารมีความสามารถจัดการประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้อย่างเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคำกล่าวของ จักรพรรดิ ะทา (2539, หน้า 19) ผู้บริหารต้องเป็นคนทันสมัย ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ขวนขวายหาความรู้ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่เสมอ เป็นคนมีเกียรติ น่าเชื่อถือ น่าคบ และเป็นตัวอย่างของคนดีได้ได้ เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง รู้จัก ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น รวมทั้งความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ แก้ปัญหา ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกอบ พรหมรักษ์ (2532) ได้ศึกษา ลักษณะผู้บริหารที่พึงปรารถนา

ของครูโรงเรียนประถมศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิที่มีอายุ วุฒิ เพศ และประสบการณ์การทำงาน

2) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.27$ $S.D.=0.51$) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูเห็นว่าคุณลักษณะในด้านบุคลิกภาพนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี เพราะตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญในการที่จะควบคุม ดูแล ติดต่อ ประสานงานกับข้าราชการครูในสังกัดและหน่วยงานของทางราชการ ตลอดจนหน่วยงานทาง ภาคเอกชน จึงจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม อันจะทำให้บุคคลอื่น ๆ พบเห็นมีศรัทธาและยกย่องนับถือ ทำให้การประสานงานกับหน่วยงาน กับบุคคล เป็นไปด้วยดีสามารถที่จะทำให้การติดต่องานคล่อง สะดวกรวดเร็วและได้รับการต้อนรับอย่างดียิ่งจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีบุคลิกภาพที่ดีจะเป็นหนทางนำไปสู่การให้ความร่วมมือต่อกันในเรื่องเกี่ยวกับบุคลิกภาพนี้ วิจิตร ศรีสอาด (2539, หน้า 16) ได้กล่าวถึงความเป็นผู้นำข้อหนึ่งที่ว่า ผู้บริหารควรมีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกายดี สง่าผ่าเผย ในการไปปรากฏตัวในที่ต่าง ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือผู้บริหารแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสมและถูกกาลเทศะ รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ผู้บริหารกล้าทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคม ผู้บริหารมีความสามารถในการพูด ต่อที่ชุมชนได้อย่างเหมาะสม และ ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ รักธรรม (2532, หน้า 202-206) ได้เสนอว่า ผู้บริหารที่ดีควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลายด้านประกอบกัน โดยเฉพาะในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าที่จะเสนอแนวทางต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีได้โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีท่าทางการแสดงออก มีอากัปกริยาอาการที่เหมาะสม มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดี ในการพูดที่สาธารณะ การพูดในที่ประชุมสามารถดำเนินการประชุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีบุคลิกภาพ สมส่วน ไม่อ้วนหรือผอมจนเกินไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยนต์ ชุ่มจิต (2538, หน้า 159-160) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของ ผู้บริหารสตรีใน 2 ลักษณะ คือบุคลิกภาพภายนอก ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย กับบุคลิกภาพภายใน เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น สัมผัสได้ยาก ต้องทำงานร่วมกันนาน ๆ จึงจะสังเกตได้ โดยเกี่ยวข้องกับสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ

3) ด้านลักษณะนิสัย ($\bar{X}=4.26$ $S.D.=0.54$) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดเป็นอันดับที่สาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีผู้บริหารเป็นสตรีเล็งเห็นว่า ตำแหน่งผู้บริหารมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ ดังนั้น ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยที่ดี ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ดังความเห็นของ สมพงษ์ เกษมสิน (2526, หน้า 229-234) ที่กล่าวว่า ผู้นำหรือหัวหน้างาน

ที่คิดจะต้องปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อนร่วมงานในด้านความซื่อสัตย์ สุจริต มีความยุติธรรม ตรงต่อเวลา ขยันหมั่นเพียร และมีมนุษยสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพื่อจะทำให้งานมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่องานตัวเอง ผู้บริหารมีความยุติธรรม และผู้บริหารใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชา อินทับทัน (2539, หน้า 62) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนที่พึงปรารถนาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี โดยพบว่า ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต มีความจำเป็นอยู่เป็นอันดับที่ 1 ของ 10 อันดับแรก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันัส หันนาคินทร์ (2524, หน้า 217) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ มนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถที่คน ๆ หนึ่ง สามารถถ่ายทอดความรู้สึก หรือความคิดไปยังผู้อื่น และขณะเดียวกันก็สามารถที่จะเข้าใจความคิดและความรู้สึกจากอีกฝ่ายหนึ่งได้ ทั้งนี้เพื่อที่จะก่อให้เกิดการยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่นเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจ

4) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.18$ S.D. = 0.56) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดเป็นอันดับที่สี่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีผู้บริหารเป็นสตรีเล็งเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่หลายประการ เช่น เป็นวิทยากรบรรยายในวิชาการต่าง ๆ และต้องออกทำการนิเทศ ติดตามผลประเมินผลของข้าราชการครูในโรงเรียน เพราะต้องนำผลมาพิจารณาในด้านความดีความชอบส่วนหนึ่งด้วย โดยเฉพาะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งปัจจุบันข้าราชการครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 จบปริญญาตรี แล้วทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำครูจะต้องทำทั้งด้านวิชาการ และด้านส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับคำบรรยายของ วิจิตร ศรีสอาน (2539, หน้า 20) มีความเห็น ผู้นำทางการศึกษาควรมีไตรภูมิ อันได้แก่ ภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน เป็นต้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความรู้ เกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2543 ผู้บริหารมีความรู้ด้านการนิเทศการวางแผน ผู้บริหารมีความรู้กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่งต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารมีความรู้ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 และผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีวีต ศรีวิสรณ์ (2531, หน้า 78) ซึ่งได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามทัศนะของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 พบว่า ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปัจจุบัน 2544) มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรจะได้รู้ เพื่อจะได้บริหารงานได้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรู้ด้านการเงิน และพัสดุ

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ เกษมสิน (2526, หน้า 233-234) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร จำนวน 14 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย ด้านทักษะ และด้านความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญญา สาทร (2532, หน้า 6-7) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีเป็นรายด้านมี 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย ด้านความรู้ และด้านทักษะรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.78$ S.D. = 0.35) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดเป็นอันดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูเห็นว่า คุณลักษณะในด้านบุคลิกภาพ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี เพราะตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญในการที่จะควบคุม ดูแล ติดตาม ประสานงานกับข้าราชการครูในสังกัด และหน่วยงานของทางราชการ ตลอดจนหน่วยงานทาง ภาคเอกชน จึงจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม อันจะทำให้บุคคลอื่น ๆ พบเห็นมีศรัทธาและยกย่องนับถือ ทำให้การประสานงานกับหน่วยงาน กับบุคคล เป็นไปด้วยดีสามารถที่จะทำให้การติดต่องานคล่อง สะดวกรวดเร็วและได้รับการต้อนรับอย่างดียิ่ง จากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีบุคลิกภาพที่ดีจะเป็นหนทางนำไปสู่การให้ความร่วมมือต่อกันในเรื่อง สอดคล้องกับ สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2530, หน้า 105) ได้จำแนกองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ได้หลายลักษณะ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรมีสภาพจิตใจดี อารมณ์มั่นคง ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ผู้บริหารมีความอดทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ และผู้บริหารมีระเบียบวินัยในตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธทาสภิกขุ (2527, หน้า 25-27) ได้กล่าวว่า คุณธรรมสำหรับผู้บริหารที่เป็นครู หมายถึง ความสมบูรณ์ด้วยหน้าที่และสิทธิ มีลักษณะสูงส่งในแง่คุณธรรม มีหน้าที่พัฒนามนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ถูกทุกวิถีทาง เป็นการทำหน้าที่และสิทธิโดยสมบูรณ์ ในจิตของครูเต็มด้วยเมตตา และปัญญา เป็นปวงนิยบุคคลที่มีบุญคุณและทำประโยชน์แก่โลกอย่างมหาศาล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีบุคลิกภาพ สมส่วน ไม่อ้วนหรือผอมจนเกินไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยนต์ ชุ่มจิต (2538, หน้า 159-160) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสตรี เป็น 2 ลักษณะ คือ บุคลิกภาพภายนอก ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย ส่วนบุคลิกภาพภายใน เป็นสิ่งที่มองไม่เห็นสัมผัสได้ยาก ต้องทำงานร่วมกันนาน ๆ จึงจะสังเกตได้

2) ด้านลักษณะนิสัย ($\bar{X} = 4.77$ S.D. = 0.39) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีผู้บริหารเป็นสตรีเล็งเห็นว่า

ตำแหน่งผู้บริหาร มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ ดังนั้นผู้ที่ดำรงตำแหน่งนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยที่ดี ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ดังความเห็นของ สมพงษ์ เกษมสิน (2526, หน้า 229-234) ที่กล่าวว่า ผู้นำหรือหัวหน้างานที่ดีจะต้องปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อนร่วมงานในด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม ตรงต่อเวลา ขยันหมั่นเพียร และมีมนุษยสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารมีความยุติธรรม ผู้บริหารเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม ผู้บริหารมีความเสียสละ และผู้บริหารยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชา อินทับทัน (2539, หน้า 62) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนที่พึงปรารถนาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี โดยพบว่า ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต มีความจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 1 ของ 10 อันดับแรก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ แมกนุสัน (Magnuson, 1957, pp. 78-91) ได้วิจัยคุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องประกอบด้วย คุณลักษณะส่วนตัวประการหนึ่ง คือ มีความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดี ซึ่งจะต้องซื่อตรงต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่ และต่อรัฐนั่นเอง

3) ด้านทักษะ ($\bar{X}=4.76$ S.D.=0.42) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดเป็นอันดับที่สาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีผู้บริหารสตรีเล็งเห็นว่า ตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน อีกทั้งยังต้องปกครองครูในโรงเรียน ให้ปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องเรียบร้อย ฉะนั้นการที่จะเป็นผู้นำของบุคลากรทางการศึกษาเหล่านี้ได้นั้น จึงควรต้องมีคุณลักษณะในด้านทักษะ อันเป็นความสามารถที่ผ่านกระบวนการของความรู้ จนกระทั่งกลายเป็นความชำนาญ ที่จะสามารถวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้ มีเทคนิคการจัดระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งเรื่องนี้ สุภรณ์ ประดับแก้ว (2536, หน้า 181) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารที่ดีควรมีคุณลักษณะในด้านทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะในการเป็นผู้นำที่ดี ทักษะในการร่วมงานกับผู้อื่น ทักษะในการครองคน ครองงาน เป็นต้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานเป็นอย่างดี ผู้บริหารวางตัวเป็นกลาง ผู้บริหารมีความสามารถใช้ภาษาพูดได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ภาษาเขียน อ่านได้ดี และพิจารณาความดีความชอบ แก่บุคลากรได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชารี มณีสรี (2527, หน้า 125) ได้เสนอข้อคิดเกี่ยวกับลักษณะผู้บริหารที่ดี คือมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานอย่างเต็มที่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการแนะนำ ชี้แจง ประสานงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัศรา มาสดีดัล (2532, หน้า 11) ได้ศึกษาผลการของนักบริหารหญิงที่เก่งกล้าสามารถในการบริหารมากมาย

มีชื่อเสียง และพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าได้ไม่ยิ่งหย่อนกว่าชาย เพราะผู้หญิงมีความละเอียดอ่อน มีความรอบรู้และลึกซึ้ง และเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ จึงสามารถใช้แรงจูงใจเพื่อส่งผลให้ ผู้ได้บังคับบัญชา พึงพอใจในการทำงาน

4) ด้านความรู้ ($\bar{X}=4.70$ S.D.=0.53) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดเป็นอันดับที่สี่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีผู้บริหารเป็นสตรีเล็งเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่หลายประการ เช่น เป็นวิทยากรบรรยายในวิชาการต่าง ๆ และต้องออกทำการนิเทศ ติดตามผล ประเมินผลของข้าราชการครูในโรงเรียน เพราะต้องนำผลมาพิจารณาในด้านความดีความชอบส่วนหนึ่ง ด้วย โดยเฉพาะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งปัจจุบันข้าราชการครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 จบปริญญาตรีแล้วทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำครูจะต้องทำทั้งด้านวิชาการ และด้านส่วนตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529, หน้า 27-52) ได้ กำหนดขอบเขตของงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไว้ 6 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ใน ระดับมากที่สุดข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ผู้บริหารมีความรู้ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ผู้บริหารมีความรู้กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่ง ต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารมีความรู้ด้านจิตวิทยา สอดคล้องกับงานวิจัยของชีวิต ศรีวิตรณ์ (2531, หน้า 78) ซึ่งได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามทัศนะของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมิทธิรา จิตดาลากร (2529, หน้า 130) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของสตรีในการปกครองท้องถิ่นของไทย ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสตรีส่วนใหญ่จะเป็นผู้ไม่นิยมการใช้อำนาจ แต่ใช้วิธีการสร้างความเข้าใจกับ ประชาชนแทน ใช้ความสุภาพจึงทำให้คนทั้งเกรงใจและเกรงกลัวควบคู่กันไป การทำงานมีการ วางแผนล่วงหน้าเสมอ โดยเน้นเป้าหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

เปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษา สตรี ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย ด้านความรู้ และด้านทักษะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนก่อนที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับการพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยผ่านการอบรม รู้หลักการ ปกครองแบบประชาธิปไตย รู้หลักการเข้าสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ผู้บริหารได้มีประสบการณ์ และผู้บริหารจะต้องบริหารงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่นในรูปของระบบคณะกรรมการ จากการที่ต้อง บริหารร่วมกัน จึงทำให้การปฏิบัติงานมีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ จักรพรรดิ วัฒนา (2539, หน้า 19) ผู้บริหารต้องเป็นคนทันสมัย ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ขวนขวายหาความรู้ให้ทันการ

เปลี่ยนแปลงของโลกอยู่เสมอ เป็นคนมีเกียรติ น่าเชื่อถือ น่าคบ และเป็นตัวอย่างของคนดีได้ เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น รวมทั้งความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

จากเหตุผลดังกล่าวความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสตรีจึงมีความเห็นต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกอบ พรหมรักษ์ (2532) ได้ศึกษาลักษณะผู้บริหารที่พึงปรารถนาของครู โรงเรียนประถมศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิที่มี อายุ วุฒิ เพศ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน จำนวน 569 คน พบว่าลักษณะของผู้บริหารแบบประชาธิปไตยและอัตตาธิปไตยเป็นที่พึงปรารถนาของครู โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีอายุน้อยกว่าอายุมากต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เดชา อินทับทัน (2539, หน้า 62) ได้ศึกษาคูณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า คุณลักษณะที่พึงปรารถนาที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา มีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

(1) ผู้บริหารที่เป็นสตรีควรพัฒนาคุณลักษณะให้เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารเพิ่มขึ้น เพราะจะทำให้เพื่อนร่วมงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยความไว้วางใจ เลื่อมใส ศรัทธา พร้อมทั้งจะให้ความสนับสนุนในทุกโอกาส โดยการอบรมการเป็นนักบริหารมืออาชีพ

(2) ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารที่เป็นสตรีควรปรับปรุงดูแลรักษารูปร่างให้มีลักษณะทางร่างกายดี ให้สมส่วนไม่อ้วนหรือผอมมากเกินไป ควรรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้ดีเยี่ยมเข้มแข็งมีสติ ระวังอยู่ตลอดเวลา เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ร่วมงานและผู้มาติดต่องาน โดยการฝึกอบรมทางด้านร่างกาย และจิตใจ

(3) ด้านลักษณะนิสัย ผู้บริหารที่เป็นสตรีควรฝึกให้เป็นผู้ตรงต่อเวลา มีความยุติธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน

และเกิดอารมณ์ร่วมในการทำงานอย่างราบรื่น โดยเข้ารับการอบรมการเป็นผู้บริหาร ณ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

(4) ด้านความรู้ ผู้บริหารที่เป็นสตรีควรมีความรู้เกี่ยวกับงานธุรการ การเงินและพัสดุ จิตวิทยาสังคม และการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามกฎระเบียบ ไม่ต้องเสี่ยงต่อการผิดพลาด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จัดอบรมสัมมนาความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา

(5) ด้านทักษะ ผู้บริหารที่เป็นสตรีควรมีความสามารถในการจัดทำแผนงานหรือโครงการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบแก่บุคคลได้อย่างเหมาะสม และรู้จักการวิเคราะห์แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อเป็นหลักต่อการดำเนินงานของโรงเรียน และผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานให้เต็มความสามารถ ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาตนเองในทุกด้าน เช่น อบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิทยากรภายนอก เพื่อจะทำให้การบริหารงานโรงเรียนได้ทั้งครองคน และครองงาน

(6) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีหลักสูตรอบรมผู้บริหารสตรีโดยเฉพาะ เพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้บริหารสตรีมีประสบการณ์ในการบริหารงานมากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามกรอบทฤษฎีของนักทฤษฎีอื่น ๆ

2) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี

3) ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี